

Vzít holku na zásnuby na kola na tři týdny do tropické země v totalitním režimu, provozovat tam ne zcela legální biologické odběry a neustále tak unikat všudypřítomné policii, se může jevit jako šílená a do nebe volající blbost. Ale taky jako neuvěřitelné společné dobrodružství. Nebo ne?

Tak jako tak, hned úvodem se musíme přiznat, že ani jeden z nás není přespříliš hustý biker. Kola jsou sice naší společnou dlouholetou zálibou, ale na největší ostrov Karibiku jsme jeli původně lovit drobné vodní breberky – perloočky patřící mezi korýše, kterými jsem se zabýval v rámci doktorátu na Přírodovědecké fakultě Univerzity Karlovy. Potřebovali jsme se pohybovat nezávisle a nepříliš nápadně křížem krajinou, a tak kola coby dopravní prostředek pro nás byla více než jasnou volbou.

stranou a ptá se – dlouho, ale aspoň slušnou angličtinou. Chce vědět, kde budeme jezdit, co tam chceme vidět, zda jsme na Kubě poprvé, zda umíme španělsky, kde budeme bydlet, zda jsme oba studenti, kolik s sebou máme peněz, jak jsou ta kola dobrá. Nakonec se zeptá, zda máme fotoaparát. Vzhledem ke 12 kilogramům fotografické výbavy v příručním zavazadle nezbývá než přiznat, že jeden, skutečně malý, máme.

V okamžiku, kdy jsem na přímou otázku, kolik vlastně máme objektivů, odpověděl, že

dolů za tmy bez světel, která jsme tak trochu zapoměli.

Cestou nahoru jsme si tak na pár kilometrů stopli traktor, který nás vyvezl o dobrých 400 výškových metrů, čímž jsme se stali atrakcí pro místní. Nepředjelo nás snad jediné auto, aniž by jeho řidič s úsměvem na rtech nezablíkal či nezatroubil. Traktor nás vysadil na kopci, z něhož jsme jeli ještě notnou půlhodinu po hřebenu, abychom spatřili lagunu o dobrých 450 výškových metrů pod námi. Cesta byla hodně děravá,

V zemi ručně malovaných dopravních značek

Jakmile jsme se rozhodli pojmout naši cestu jako putovní cyklovýšlap, začali jsme řešit jedno velké dilema. Buď jsme si mohli vzít z domu naše stávající kola, anebo koupit v hypermarketu kola levná, která bychom na konci cesty na Kubě nechali, případně vyměnili za doutníky a rum. Abychom zjistili, jak kvalitní jsou běžné bicykly a zda by takovou cestu vůbec vydržely, kontaktovali jsme jednoho z našich společných přátel. Slovo dalo slovo a za pár dní jsme si dojeli do Šumperku pro nová a speciálně pro nás postavená treková kola. Na nich jsme jako malý bonus měli jak české, tak kubánské vlaječky, což na Kubě fungovalo jako skvělý způsob navázání komunikace s místním obyvatelstvem. Vše sbaleno, jedeme. Směr Pardubice – Praha – Havana.

Do Havany jsme doletěli nad naše očekávání dokonce s oběma bicykly. Jen co jsme po další asi dvouhodinové frontě prošli celní a pasovou kontrolou, zastavil se u mě drobný imigrační oficírek. Podíval se nahoru a ptá se: „Pedro?“ Stačilo přikývnutí hlavy, zabavil mi pas a zmizel. Nestačili jsme ani sledovat předávání pasu z rukou do rukou, obíhal kolem příletové haly, až se zastavil u pořádně macaté černošky. „Co máte v těch velkých krabicích?“ „Kola.“ „Ehhh?“ „Bájsykl!“ Rychle ukazujeme všechny doklady o zaplacení nadváhy, co nám dali na Ruzyň. Ty jí ale evidentně nezajímaly vůbec. Nic platné, přichází další úředník, bere si mě

asi sedm, se nebohému úředníkovi orosilo čelo a zeptal se, zda by je mohl vidět. Miluju tyhle řečnické otázky, na které jiná než kladná odpověď neexistuje. Jak se později ukázalo, řečnických otázek nás na Kubě čekalo více.

Většinu našich cest představovala silnice. Ač naprosto neupravovaná a s mnohdy na kolo hlubokými dírami, působila díky tropickému klimatu stále lépe než kdejaká silnice české kotliny. To ale jen do chvíle, než se z ničeho nic z široké silnice, obdoby naší II. třídy, stala cesta nebezpečná polní, aby se zas po zhruba pěti kilometrech proměnila zpět v asfalt.

Jednou z nejzajímavějších silnic byla jistě cesta z Trinidadu do přilehlých hor Alturas de Trinidad, kde se nalézala naše první lokalita – laguna Habanilla. Zatímco Trinidad leží takřka na mořském pobřeží, laguna se nalézá v nadmořské výšce 380 m n. m. s tím, že jediná cesta tam vede přes letovisko Topes de Collantes (700 m n. m.). To pořád nezní tak hrozně, pakliže se nepřičtou faktory prostředí. Slunce žhnulo jako o závod, silnice byla mnohdy strmá tak, že jsme nechápali, jak to že se z ní asfalt ještě nesesunul; ten nejstrmější sklon bych odhadoval na skoro 60°. Zhruba v půlce stoupání k smrti unavená Žůza začínala kalkulovalat s naší rychlostí a nadmořskou výškou. Chtě nechtě jsem musel uznat, že za světla to nestihnáme, a vzhledem k nerovnostem povrchu a strmosti svahu jsme nechtěli jet

prašná a hlavně jak jinak než šíleně strmá. Jen jsme se modlili, aby to ty protiprůrazové trekové pláště vydržely.

Laguna byla obehnaná ostnatým drátem a u hráze se skvěl nápis zakazující cokoliv. Přece jen, je to pro ně něco jako pro nás Želivka... Takže rychlý odběr planktonu a upalujeme pryč právě včas, kdy už se na naši činnost začali slézat místní.

Do Trinidadu jsme dojeli v pořádku, jen jsme zapoměli, že je Velký Pátek. Všichni Kubánci včetně našich domácích se sešli na náměstí kolem kostela a začali oslavovat. Klíčky nemajíce, jali jsme se slavit a povečeřet tak, jak jsme byli, ve špinavých a propocených dresech. Nakonec jsme usnuli vsedě na zápraží a můžu s klidným svědomím říci, že dva spící běloši na chodníku v dresech a s helmami na hlavách jsou pro Kubánce, včetně policie, vítanou atrakcí. Naštěstí si chtěli všichni jen popovídat anebo nás pozvat k nim domů na zaručeně nejlepší večeři, a tak se vše obešlo bez incidentu.

K jízdě na silnici patří neodlučně i provoz. Pravda, na Kubě mnoho aut nejedí. Ale když už nějaký blbec sežene pár pesos na naftu či benzín, valí to pak 160 a nezáleží, jestli jede ve starém americkém veteránu, nebo ve – vzhledem k místnímu vozovému parku relativně novém – voze Lada či v ultramoderním a ultradivném čínském autě značky Geely.

Když vás dojíždí libovolně velký vůz, zatroubí, abyste o něm věděli. Místní tahače ruské výroby mají však klaksony natolik silné, že jsme nejednou z leknutí pustili řídku. Pak se kamion nacpe vedle vás, nehledě na šířku vozovky a provoz v protisměru, započne předjížděcí manévř a zatroubí znova. Tak se lehce pozná, že řidič kamionu nikdy neseděl na kole, protože v daný moment jsme my už stáli na krajnici se zavřenýma očima i pusou, neb místní auta neskutečně čoudí. Rekord jsem zaznamenal poblíž Morónu, kde jsem si pro čoud neviděl na řídku. No, a když vás kamion už předjede, zatroubí ještě jednou. To patrně pro radost.

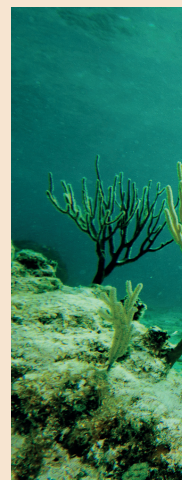

Když jdete pěšky a překračujete silnici, nelze si nevšimnout poměrně ostré termální stratifikace, nad silnicí je vzduch o dobrých pět stupňů Celsia teplejší. Silnice sama má pak přes den teplotu rozhodně nad 60 °C. To by ničemu nevadilo, kdyby zrovna nebyly Velikonoce. To je totiž čas masivních migrací lesních krabů rodu *Gecarcinus*. Jednotlivé migrační vlny v Zátocě sviní čítají na desítky tisíc hlav a nic si nezadají s místními prvomájovými průvody. Mnoho krabů zahyne na silnici pod koly aut a nákladáků, které nemilosrdně projíždějí kolem bez známek alespoň symbolického přibrzdění. Mrtvá krabí těla logicky zůstávají ležet na silnici, zranění

krabi rychle umírají na dehydrataci. Velmi intenzivní smrad (slovo zápach není dostatečně srozumitelné) smaženého korýšního masa nás tak provázal celé putování po karibském pobřeží. Věřte mi, že po celodenním čichání pronikavého aroma zbude pramálo chuti na langustu a jiné mořské pochoutky. Těch jsme si užili do sytosti až na pobřeží Atlantiku.

Jednoho krásného dne jsme se rozhodli, že bylo asfaltu a čmoudu příliš a že využijeme jedinečné šance jet zhruba 70 km po mořském pobřeží z Pasacaballo na Playa Girón po prашné cestě vedoucí trnitou buší, která tu a tam měla dle satelitních snímků romanticky vykuknout na moře a zase se vrátit.

Po cestě jsme měli navíc vytipováno zhruba pět potenciálních lokalit k odběru, a tak nebylo co řešit, jelo se. Prvních deset kilometrů vedlo skutečně po relativně hezké, byť velmi nerovné polníačce. Pláště našich kol se barvily podle prachu, kterým jsme zrovna projížděli. Tu do ruda, tu do okrova či do žluta, až byly nakonec sněhově bílé.

Slunce páliło jak o závod, já měl za půl hodiny první defekt způsobený přejetým ostnem. Výrazně jsme zpomalili oproti původnímu plánu, slunce ještě přidalo na intenzitě, a co čert nechtěl, začala nám docházet voda. Když cesta za daných okolností skutečně romanticky vykoukla na moře, namísto potěchy ducha jsme museli konstatovat, že nás daný výhled bude mít možná na svědomí – cesta přímo na mořském pobřeží byla totiž písčinná, s mocnou vrstvou velmi jemného písku, kterým se kolo nedalo takřka ani vést. Byli jsme v půlce cesty, téměř bez vody a bez signálu. Zuzku chytil trochu stesk, bylo jasné, že vracet se zpět už nemělo smysl, stejně jako jet dál.

Velmi pomalým a vyprahlým tempem jsme se posunovali pokud možno dopředu, doufajíce, že se večer trochu ochladí a dorazíme za šera do některé z vesnic nedaleko Playa Girón. Když tu z ničeho nic vynořila se před námi najednou cesta široká, která nevedla nikam jinam než do vesnice Guasasa. Na jednu stranu nás rmoutilo zjištění, že je na mapě Guasasa ani ne v půlce naší cesty. Na straně druhé nám místní paní poskytla dvě doslova ledové PET lahve plné místní vody, kterou nám za štěkotu psů laskavě podala přes živý plot z opuncí. Voda byla divná a trochu smrděla, ale lepší je chytit průjem, než umřít žízni, a tak jsme ji vypili, a bez následků.

Zbytek cesty s vodou utíkal už lépe, byť jsme nohama motali už jen tak ze setrvačnosti a ploužili se vpřed už jen silou vůle. Dorazili jsme po dalších asi dvou hodinách do hotýlku na Playa Maceo, dali si pivo a refresco a smutně se podívali na další čerstvý defekt. Než jsem stihl vyndat montpáky, místní údržbář vypustil duši a tu jen tak holými prsty vyjmul z pláště, osahal ji a vyndal trn. Když jsem mu podal novou,

zas jí během několika sekund prsty i s pláštěm nandal do ráfku. Doslova pak prosil, aby mohl kolo napumpovat naší luxusní pumpičkou amerického výrobce. Ani se nenechal pozvat na panáka, jen pohledem něžně pohladil naše bajky a odkráčel k moři. My se na konci tohoto jinak šíleného dne ubytovali poprvé a naposled ve čtyřhvězdičkovém hotelu na Playa Larga a naplnili jsme si břicha k prasknutí dobrotami a míchanými koktejly ve stylu all inclusive. Ten den jsme si to, myslím, zasloužili. Já ochutnal veškeré míchané drinky na baru, Zuzka mě odvedla do chatky na pláži a bylo nám dobře...

V několika cyklistických cestopisech kolujících i po českém internetu jsme se dočetli o relativně pohodlné možnosti přepravy osob s jízdními koly na velkou vzdálenost – autobusem. To se nám velmi hodilo, jelikož jsme měli v plánu projet různá místa, rozlehlým vnitrozemím od sebe poměrně dosti vzdálená. Hned po příjezdu do Havany jsme si ověřili, zda tyto autobusy opravdu existují a zda opravdu jezdí po linkách, které jsme si načetli přes internet. Jezdily. Ale po kubánsku... Naše první jízda měla být hned druhý den po příletu na Kubu, a sice z Havany do Trinidadu. Přestože jsme chtěli jet až odpoledním spojem, přišli jsme na přepážku dopravce časně zrána, abychom si zařídili rezervaci. „Madam, prosím, rád bych jel s touto slečnou dnes odpoledne do Trinidadu, budeme mít dvě jízdní kola,“ křičím přes sklo na baculatou černošskou úřednici. „Jistě, to není problém, máte rezervaci!“ udělala do nějaké knihy dvě čárky a bylo. „Můžeme to rovnou zaplatit?“ raději se ptám, přece jen jsme na Kubě a chtěli jsme to mít „jistě“. „Ne, to nemůžete, zaplatíte až před odjezdem. A přijďte hodinu před, aby byl čas.“

Odcházeli jsme zpět na naše ubytování příjemně překvapení, jak jim to tady hezky funguje. Sbalili jsme kola, přijeli na přepážku hodinu před odjezdem autobusu, abychom zjistili, že jim to až zas tak dobře nefunguje. Zuzka hlídala venku plně naložená kola, zatímco já se postavil do fronty tří lidí k okénku. V něm nikdo nebyl, ona úřed-

nice byla v okénku vedlejším, ale to, jak jsem pochopil, fungovalo pouze pro přijímání návštěv kamarádek, příbuzných, dětí z okolí a vůbec široké veřejnosti. Po čtyřiceti minutách marného čekání se masitá pracovnice autobusové společnosti přesunula do správného okénka a začala úřadovat.

Prvním na řadě byl opilý Kubánec, který si, jak se asi o pět minut později ukázalo, přišel jen pokecat. Kolem Zuzky (modrooké, blondaté a vůbec pohledné holky s atraktivním dekoltem) se mezitím vytvořil hlouček nejasného počtu uniformovaných amarillos (lidí zajišťujících organizovaný stop, jeden z kubánských patentů přežití). Ptali se jí na to a na tamto a hlavně, co ta kola stojí. Jeden z nich přitom dokola ukazoval na ráfky se slovy: „Aluminium! Bueno!“

Po 58 (!) minutách jsem přišel na řadu (opakuji, šlo o frontu tří lidí), s tím, že se za mnou tísnil další a další, kteří chtěli jet stejným spojem, a neustálým postrkáváním mi dávali najevo, že nemám šanci cokoli řešit. Lámanou španělštinou-slovansko-angličtinou říkám klidně: „Trinidad, dva lidé, dvě kola, mám rezervaci.“ Slečna se poušmála a španělsky začala křičet něco na kolegy, pak se na mě obrátila a již bez úsměvu pronesla pro nás dnes již památnou větu: „Bicicletas no posible.“ Následovala asi třicet sekund dlouhá ostrá výměna názorů, až se jen tak otočila proti mně zády a dělala, že neslyší. Na tento moment čekal zbytek fronty za mnou, doslova mě vystrčili od přepážky a naše záležitost byla vyřízena – nejedeme nikam.

Asi za půl hodiny jsem tam přišel znova s tím, že chci rezervaci na příští možný spoj (následujícího rána) a s tím, že chci potvrzení o rezervaci. To jsem sice nedostal, ale naše jména jsem ji donutil zapsat do sešítka a druhý den jsme konečně vyrazili směr Trinidad. I tento odjezd však skýtal mnohá překvapení. Mimo jiné i to, že nám dali lístek s šesti odtrhovatelnými a ručně podepsanými částmi. A skutečně, při cestě od přepážky k autobusu nám je pět různých pracovníků nádraží (jedna paní dvakrát) postupně odtrhalo. Paráda, jsme u autobusu! Jali jsme se kvapem demontovat kola

tak, aby se vešla do malého, velmi malého prostoru. Už jsem je chtěl začít skládat dovnitř, když tu mě zarazil zpocený řidič se slovy: „Ještě ne!“ A tak jsme stáli a čekali vedle busu s rozloženými koly na chodníku, s foťákem v igelitce a s výrazem dvou čerstvě narozených kuřat. Asi po deseti minutách, během kterých se nestalo vůbec nic, se na mě tentýž řidič stojící na stejném deklu od kanálu podíval a pokynul: „Už jo!“

Když už jsme seděli s totálně otrhaným lístkem v překlmatizovaném autobusu, ještě jsem se rozhodl zkontrolovat šrouby rozdělaných kol v úložném prostoru. Vylezl jsem ven, jeden povolený ještě utáhl a chtěl nastoupit zpět. Ha! Zastavil mě tentýž řidič a chtěl vidět znova můj lístek (ten měla Zuzka samozřejmě u sebe). Jen jsem ho odstrčil a zdálo se, že českému „Vodpal, šmejde!“ rozuměl dobře. Odjeli jsme.

Sled podobných událostí však nebyl výjimečný. Dálkový autobus jsme použili s koly ještě dvakrát, ani jednou neproběhlo nic logicky. Nejhorší byl odjezd poslední, z města Ciego de Ávila do Havany. Při rezervaci nám pán nezapomněl připomenout, abychom se na nádraží dostavili hodinu před odjezdem, tedy v 4.45 ráno. Tu noc byl v Ciegu karneval, spát jsme šli až po půlnoci a cesta na nádraží mezi slavicími Kubánci měla být zakončena poklidným nástupem do autobusu a spravedlivým spánkem až do Havany. Leč nádraží bylo plné místního lidu. Jediné místo na stání pro nás bylo u hajzlíků, které smrděly jako prasečák v červenci o poledni, ale už s mrtvými prasaty. Já šel ihned čekat do fronty, Zuzka hlídala kola a tašky. Ve 4.47 hod. se dozvídám, že lístek mi prodají až v 5.00. Neptám se na nic. Nic už nechci vědět, jen chci odjet. Vracím se na přepážku v 5.00, mezitím se zde ale vytvořila solidní fronta. Jdu k vedlejšímu okénku bez fronty a ptám se, zda by mi lístek neprodali. „Ne pane, tady vám lístek neprodáme vůbec. To přece musíte na perón!“ Nuže dobrá, nechápu opět nic, ale dobře, jdeme na perón.

Vstup na něj střeží tři borci s kalašnikovy a obrazejí nás razantně s tím, že na perón je vstup povolen pouze s platnou jízdenkou. My jim se stejnou razancí vysvětlujeme,

Fenomén bicitaxi

Kubánci pořád někam trajdají, sem a tam, tam a sem, a pak zase zpátky, protože doma zapomněli jedno z deseti dětí... Možnosti dopravy na Kubě jsou proto netušené, vítězí však obvykle ty nejlevnější varianty. A tou úplně nejlevnější je cyklorikša, Kubánci familiárně nazývaná bicitaxi. Tato obvykle podomácku upravená kola představují způsob obživy pro velkou část Kubánců, kteří jsou schopni a ochotni v tropickém podnebí nejen sedět a čumět na ulici, ale i šlapat (těch je ale zřejmě menšina). Většinu jejich klientely tvoří místní lidé, vozit turisty mají zakázáno. Nicméně turisté platí v konvertibilních pesos a jsou tak pod neustálou palbou nabídek na svezení.

Trinidadští bicitaxi oplývají však ještě jednou zajímavostí, kterou nelze opomenout – mají neuvěřitelně volné řetězy. Kdo je netahá po zemi, jako by nebyl. Podle mě jsme tak byli svědky nějaké nepsané soutěže o nejvolnější řetěz, protože jiný důvod nás nenapadl. Jednou se nám nabídl velmi snaživý bicitaxikář se zabudovaným pekelným audiosystémem a řekli jsme, že teda „sí“. Člověk ve věku našich rodičů. Smíšenější pocity jsme ještě v životě nezažili. Na jednu stranu jsme mu dali tři konvertibilní pesos, tedy to, co si místní zaměstnanec vydělá za tři dny. Pustil hudbu, zpíval, jásal, mlaskal na kolemjdoucí dámy (místní zvyk, Kubánkám se to asi líbí, cizinkám to obvykle přijde nechutné), pokřikoval během jízdy na ostatní bicitaxikáře a chlubil se dobrým rytmem. Na druhou stranu se tady starší člověk dřel v poledním slunci, abychom si my vezli zadek. Vystoupili jsme ještě před cílovou destinací. Bylo to první a poslední bicitaxi, které jsme si na Kubě vzali. Už jsme to prostě nechťeli zažít znova.

že ji máme koupit až tam. Inu dobrá, jeden na nás začal mřířit samopalem, zbylí dva šli zjistit podrobnosti. Když se vrátili v 5.10, třetí přestal mřířit samopalem a mohli jsme projít. Ukázali mi na buňku, kde sedí žena, co nám lístek prý prodá. Vstupuji dovnitř a s pokusem o úsměv prosím o lístek pro dvě osoby a dvě kola. Paní si mě prohlíží a ptá se: „Kolik že osob? Aha, a kam? Aha, no to je stejně jedno, já tady stejně žádné lístky neprodávám.“ S pokusem o relativně klidný a nenásilný projev jsem se zmohl na jednu otázku: „Prosím, kde bych mohl lístek koupit?“ Když ukázala na tu přepážku, kde jsme byli ve 4.45 a kde byla nyní nadpozemsky dlouhá fronta, vyletěl jsem na ni, že to teda ani náhodou. „Klídek, koupíte to u řidiče,“ pronesla s úsměvem a začala si něco psát.

A tak bylo 5.40 hod., pět minut do odjezdu. Přišel ke mně drobný oficírek s nablýskanými odznaky na ramenou a ptá se mě, zda jsem Pedro. Tiše přikyvuji a nechávám se

odvést za rameno zpět do haly. Autobus sice přistaven, kola ale rozložena na chodníku vedle. Opodál igelitka s fotovýbavou v hodnotě zhruba 150 tisíc, já odvedený, oba bez lístku a Zuzka zůstala jen tak uprostřed toho všeho stát. Už ji to přišlo normální. Mě mezitím oficírek provedl mezi chlupci s kulomety, provedl mě kolem pokladen a vtáhl do černé a smrduté chodby. Uprostřed kanálek, kterým tekly lidské výkaly, na konci chodby chabě osvětlená místnost. Když jsme vstoupili dovnitř, uviděl jsem jen vysokého a hubeného černocho, lampičku namířenou proti mně a psací stroj se založeným papírem. Bylo jasné, co bude následovat. Sundal jsem brýle, protáhl si ruce a rozhodl se, že se nedám zadarmo.

Oficírek mi nebyl ani po ramena, černocho zas vážil o deset kilo méně než já po třítýdenní kuřecí dietě. Už už jsem se napřahoval, že jednu ubalím černochovi přede mnou, a v ten moment on se usměje a povídá: „Klídek, amigo, já ti chci jen prodat lístek.“ Země se hnula, mně spadl kámen ze srdce.

Oficírek diktuje, kdo jsem a kdo je Zuzka, kam jedeme a že máme kola. Amigo píše na stroji a vyplňuje tři stejnopisy, z nichž jeden patří mně coby lístek, zbylé dva pak autobusové společnosti. Mám platit 33 konvertibilních pesos, hodil jsem na stůl dvě dvacký. Chlapec vyskládal vedle sebe sedm mincí o hodnotě jednoho pesos. Sáhl jsem po nich, ale pleskl mě přes ruku se slovy: „Klídek, amigo.“ Vyndal bankovku o hodnotě pět pesos, chvíli se zamyslel... Za chvíli mi došlo, že evidentně neuměl počítat ani do sedmi. Na rozdíl od oficírka, který si natvrdo řekl o úplatek deset pesos za kola. Došel je do náprsní kapsy a jeli jsme.

Autobusy ale nejsou jedinou hromadnou dopravou, která na Kubě bere kola. Mají tu i vlak, o něco vyšší stupeň integrace mezi místní. Zkusili jsme ho. Byli jsme jediní bílí ve vlaku a zároveň jediní, kdo neuměl španělsky. A byla to děsná legrace, mnohem lepší než klimatizovaný autobus pro důležité turisty. Škoda jen, že vlaků mají na Kubě tak málo.

Sedíme u silnice, čekáme, jediný stín nám poskytuje vzrostlý strom u cesty. Pijeme vodu z pet lahví a svačime to nejlevnější, ananas. Sem tam projede starý veterán, sem tam Kubánc s třemi dětmi na jednom kole. Jinak se nic neděje, my po vzoru místních jen sedíme a spokojeně čumíme na silnici jako na obrázek. Možná čekáme na zázrak, možná jen na to, až bude večer a přestane prát slunce. Podívám se na Zuzu a říkám do tichého cvrkotu cikád: „Holka, tahle země se za tři tejdny nedá pochopit...“ Dlouho se nic neděje. Projede zase pár veteránů, spadne uschlý list ze stromu a štípne mě komár. Pak se jen Zuzka velmi pomalu otočí na mě a říká: „To ne. Tahle země se totiž nedá pochopit...“

Text a foto: Petr Jan Juračka